# U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobkyně: **J. T.,** zastoupená Mgr. Pavlem Čižinským, advokátem se sídlem Ječná 548/7, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 7. 2011, č. j. OAM-248/ZA-06-PA03-2010, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 6. 3. 2012, č. j. 46 Az 6/2011 – 70,

**takto:**

**I.** Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

**II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

## O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalovaný (dále též „stěžovatel“) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Praze, kterým bylo zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 11. 7. 2011, č. j. OAM-248/ZA-06-PA03-2010, a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Žalovaný tímto rozhodnutím neudělil žalobkyni k její žádosti mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Krajský soud se předně ztotožnil se závěry stěžovatele, že v případě žalobkyně nebyly naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu. Podle soudu však není závěr, že žalobkyně nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu podložen dostatečnými důkazy a není dostatečně odůvodněn. Žalobkyně v průběhu správního řízení jasně a jednoznačně uvedla, že se otce bojí, že se nechce vrátit do vlasti proto, že by ji znovu týral. Otec ji před odchodem z vlasti bil, nepracoval, dělal dluhy, později i užíval drogy, týral ji psychicky i fyzicky. Stěžovatel tato tvrzení žalobkyně přešel pouhým konstatováním, že jednání, které vůči ní uplatňoval její otec, nebylo takové intenzity, aby ho bylo možné považovat za ohrožení jejího života nebo svobody nebo za psychický nátlak z azylově relevantních důvodů. Stěžovatel však ve svém rozhodnutí tento závěr nezdůvodnil ani neuvedl, na základě jakých důkazů k němu dospěl. Podle krajského soudu je závěr stěžovatele neadekvátní sděleným skutečnostem.

Jestliže žalobkyně tvrdila, že otec opakovaně bil ji, jejího bratra i matku, že bití jednou skončilo i bezvědomím bratra, je třeba uvažovat o tom, zda v rodině nedochází k domácímu násilí a zda ohrožení členové rodiny mají možnost se proti němu ve své zemi původu bránit. Krajský soud tedy má za to, že jednání otce žalobkyně znaky domácího násilí vykazuje. Krajský soud dále zdůraznil, že domácí násilí může v konkrétních případech naplňovat znaky pronásledování či nebezpečí vážné újmy podle toho, zda je stát původu žadatele schopen a ochoten poskytnout ochranu proti tomuto jednání. Krajský soud má za to, že ze zpráv o zemi původu, které použil stěžovatel jako podklad pro rozhodnutí, nelze zjistit, jak se Ukrajina zabývá problémy, které vzniknou v rodinách, problémy týraných žen a týraných dětí. Zprávy, které stěžovatel v řízení zajistil, informují o několika oblastech činnosti státu původu žalobkyně, nikoli však o péči o ženy a děti a možnostech řešení násilí v rodinách. K argumentaci stěžovatele, že se žalobkyně v dostatečné míře neobracela se svými problémy na státní orgány, krajský soud uvedl, že žalobkyně vysvětlila, jaký byl výsledek její žádosti o pomoc, se kterou se obrátila na policii a orgán péče o dítě, a proč o svých problémech dále nikde nemluvila. Žalobkyně věděla, že otec každého znal, každý se ho bál a pokud se dozvěděl o její stížnosti, ubližoval jí ještě více. Krajský soud dospěl k závěru, že si stěžovatel neopatřil dostatek pokladů pro pečlivé posouzení situace v zemi původu, případ žalobkyně posoudil formálně, jejími skutečnými problémy ve vlasti se zodpovědně nezabýval. Krajský soud proto rozhodnutí stěžovatele podle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s."), zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně stěžovatele zavázal k tomu, aby opatřil další zprávy o zemi původu žalobkyně, které budou aktuální, budou podrobně vypovídat o stavu dodržování lidských práv v zemi původu žalobkyně a bude z nich možno zjistit, jaká je péče státu o týrané ženy a děti, a zda a jakým způsobem se mohou tyto děti domoci skutečné ochrany před násilím osob blízkých. Po doplnění dokazování je stěžovatel povinen znovu zvážit důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu a pro udělení doplňkové ochrany a ve věci znovu rozhodnout.

Žalovaný napadl rozsudek Krajského soudu v Praze včas podanou kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Namítl, že soud v daném případě nevycházel ze zjištěného stavu věci, jeho rozsudek nemá oporu ve spisu a navíc se soud dopustil nesprávného výkladu pojmu „domácí násilí" v kontextu azylového práva. Stěžovatel nejprve poukazuje na fakt, že údajné potíže žalobkyně nevyhodnotil jako domácí násilí v azylově relevantním kontextu, což ve svém rozhodnutí řádně a přezkoumatelným způsobem odůvodnil. Vycházel přitom plně z tvrzení žalobkyně, která uvedla v průběhu správního řízení. Stěžovatel tak respektoval ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž je rozsah dokazování ve správním řízení dán obsahem podané žádosti. Žalobkyně v průběhu správního řízení o udělení mezinárodní ochrany zmínila obavy ze svého otce, jeho konání však dle názoru stěžovatele nedosahovalo intenzity domácího násilí. Domácí násilí, vnímané pohledem nikoliv trestního práva, ale práva azylového, vyžaduje naplnění některých definičních znaků, aby se mohlo jednat o skutečnost podřaditelnou některé z forem mezinárodní ochrany, jež jsou taxativně vymezeny zákonem o azylu. Z hlediska mezinárodní ochrany musí být domácí násilí pácháno pouze z důvodů vyjmenovaných v § 12 či § 14a odst. 2 zákona o azylu. U žalobkyně však nebyly splněny ani základní podmínky vymezující pojem domácího násilí. Jmenovaná nebyla závislá na svém otci, neboť byla po rozvodu rodičů svěřena do péče matky. Nebyl dán ani další nutný předpoklad vymezující domácí násilí, a to nemožnost změnit místo bydliště. Žalobkyně měla trvalý pobyt hlášený u své tety. Nelze tedy hovořit o vztahu závislosti

žalobkyně na jejím otci a o nutném sdílení společné domácnosti, když navíc její matka výslovně uvedla, že jej dobrovolně, z finančních důvodů, přijala zpět do svého domu. Taktéž fakt, že matka žalobkyně opustila své dětí a ponechala je na území Ukrajiny v péči jejich otce, lze označit za skutečnost, která vyvrací důvodnost obav z jednání třetí soukromé osoby. V průběhu správního řízení dále vyšlo najevo, že žalobkyně nevyčerpala všechny možnosti domoci se ochrany v domovském státě, odpovědné státní orgány, na které se obracela, jí pomoc poskytly.

Stěžovatel má za to, že shromáždil dostatečné, aktuální a věrohodné informace o zemi původu žadatelky a na jejich základě učinil odůvodněný závěr, že státní orgány Ukrajiny poskytují dostatečnou a účinnou pomoc proti činnosti třetích osob. Vzhledem k tomu, že stěžovatel vyloučil ve svém rozhodnutí možnost, že se v případě žalobkyně jednalo o domácí násilí podřaditelné některému z důvodů udělení mezinárodní ochrany, bylo zcela nadbytečné shromažďovat informace o domácím násilí na Ukrajině. Za zásadní pak stěžovatel považoval fakt, že rozhodujícím důvodem žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany bylo to, že si potřebovala vyřídit cestovní pas a nehodlala se kvůli tomu vracet na Ukrajinu. Vyřízení cestovních a osobních dokladů je povinností každého občana jednotlivého státu (včetně ČR) a snahu vyhnout se této povinnosti a legalizovat si bez dokladů pobyt na území ČR prostřednictvím řízení o udělení mezinárodní ochrany je možno označit za zneužití azylové procedury. Krajský soud se nevypořádal se závěry správního orgánu vyslovenými ve správním rozhodnutí, nepřihlédl ani k vyjádření stěžovatele k žalobě, v němž se tento jasně a zřetelně vyjádřil k žalobním námitkám jmenované a opakovaně zdůraznil, že se v projednávané věci nejedná o domácí násilí. Věrohodnost osoby žalobkyně dále snižuje to, že na území ČR pobývala bez problémů legálně, na základě povolení k dlouhodobému pobytu a o udělení mezinárodní ochrany požádala až s cílem vyhnout se státoobčanské povinnosti vyřídit si v domovském státě doklad totožnosti a cestovní doklad.

Stěžovatel se domnívá, že tato kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy (§ 104a s. ř. s.), neboť se jedná o zásadní pochybení, které by mohlo mít zásadní dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Soud nerespektoval judikaturu ÚS a NSS ve směru rovnosti účastníků řízení, když přihlédl pouze k argumentaci žalobkyně a nereflektoval nejenom vyjádření žalovaného k žalobě, ale opomenul se vypořádat i s odůvodněním správního rozhodnutí, z něhož selektivně vybral pouze některé argumenty, vytržené z kontextu, a nejdůležitějšími skutečnostmi se vůbec nezabýval. V rozporu s povinností zjistit skutečný stav věci a bez ohledu na obsah správního spisu pak soud nahradil závěry správního orgánu svými subjektivními hodnotícími soudy. Soud se taktéž dle názoru stěžovatele dostal do rozporu s judikaturou vyloženým pojmem „domácí násilí“ v rámci azylového práva, již nahradil pro řízení o udělení mezinárodní ochrany nepoužitelnou trestně právní definicí. Soud nereflektoval na dokazatelnou možnost poskytnutí účinné pomoci žalobkyni ze strany státních orgánů její země původu, což vylučuje možnost přičítání protiprávního jednání soukromých osob státu. Krajský soud dále nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu o povinnosti žadatele požádat o udělení mezinárodní ochrany bezprostředně po příchodu na území ČR. Nevypořádal se ani s prokázanou snahou žalobkyně o legalizaci pobytu na území ČR prostřednictvím azylové procedury, i když dosud na území ČR legálně pobývala v režimu zákona o pobytu cizinců. Stejně tak soud opominul povinnost fyzické osoby vyřídit si doklady v domovském státě, což je součástí státoobčanského vztahu a bez dalšího se jí

nelze vyhnout pouhým poukazováním na neexistující nebezpečí. Za důvod přijatelnosti pak pokládá stěžovatel i přístup soudu, který nezkonfrontoval rozdílná tvrzení žalobkyně a jejích dětí v řízeních o udělení mezinárodní ochrany a soudních řízeních, i když případy žalobkyně, její dcery a syna projednával stejný soud v totožném složení. Stěžovatel navrhl zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci k dalšímu řízení.

Při rozhodování o kasační stížnosti musel nejprve Nejvyšší správní soud posoudit, zda jsou splněny podmínky řízení. Nejvyšší správní soud proto zkoumal otázku, zda je kasační stížnost přijatelná ve smyslu § 104a s. ř. s., tedy zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Vycházel přitom z precedentního usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. Podle tohoto usnesení je podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. V zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu je pak nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodu uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřuje – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Z hlediska výše uvedeného Nejvyšší správní soud konstatuje, že důvody přijatelnosti uplatněné stěžovatelem v podané kasační stížnosti nesplňují výše uvedená kritéria. Nepřezkoumatelností rozhodnutí krajského soudu pro nedostatek důvodů [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] se již Nejvyšší správní soud dostatečně zabýval např. v rozsudku ze dne 12. 1. 2005, č. j. 4 Azs 300/2004 - 36, www.nssoud.cz, či v rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, publ. pod č. 133/2004 Sb. NSS. Rovněž problematika volného hodnocení důkazů krajským soudem a utváření závěru o skutkovém stavu již byla podrobně řešena v řadě rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, odkázat lze např. na rozsudek ze dne 22. 3. 2005, č. j. 4 As 56/2003 - 76, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud ve své judikatuře opakovaně připomíná, že jak pronásledování, tak i vážná újma může hrozit ze strany státu, resp. organizace, která ovládá stát, jakož i ze strany nestátních původců, tedy soukromých osob (rozsudek ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, publ. pod č. 1066/2007 Sb. NSS). Problematikou domácího násilí se pak Nejvyšší správní soud podrobně zabýval např. v právě citovaném rozsudku či v rozsudku ze dne 29. 7. 2009, č. j. 4 Azs 31/2009 – 93, www.nssoud.cz.

Stěžovatel dále namítl, že žalobkyně požádala o udělení mezinárodní ochrany až po dlouhé časové prodlevě, a to s cílem vyřízení cestovních a osobních dokladů. Případy, kdy žadatel nežádal o udělení mezinárodní ochrany bezprostředně po příchodu na území ČR, i když k tomu měl příležitost, se Nejvyšší správní soud rovněž zabýval v řadě rozhodnutí, např. v rozsudku ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48, www.nssoud.cz. Zde konstatoval, že v takovém případě existuje vyvratitelná domněnka, že

tato žádost byla účelová; pokud však žadatel přesvědčivě prokáže, že mu hrozí v zemi původu pronásledování z azylově relevantních důvodů nebo skutečné nebezpečí vážné újmy, je žalovaný povinen se zabývat i jeho tvrzeními podle § 12 a § 14a zákona o azylu, a případně azyl či doplňkovou ochranu udělit.

Nejvyšší správní soud uzavřel, že neshledal přijatelnost kasační stížnosti z důvodů tvrzených stěžovatelem, ani z úřední povinnosti pak nenalezl žádnou zásadní právní otázku, k níž by byl nucen se vyjádřit v rámci sjednocování výkladu právních předpisů a rozhodovací činnosti krajských soudů. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že podmínky přijatelnosti v daném případě nejsou splněny a kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítl.

Podle § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s. nemá při odmítnutí kasační stížnosti žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

**P o u č e n í :** Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 19. září 2012

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu